

ET MUSEUM FOR GRØNLANDSK KUNSTHÅNDVÆRK?

Af sekretær *Per Bryld*

For nogen tid siden besluttede Ministeriet for Grønland at fremstille en båndfilm om grønlandsk kunsthåndværk i det øjemed at stimulere kunsthåndværkets traditioner og eventuelt give det nye impulser. Da ministeriet ikke er i besiddelse af en samling, hvoraf passende genstande kunne udvælges, henvendte man sig til københavnske museer, men det viste sig, at der hverken i København eller den øvrige del af landet fandtes noget museum, hvis materiale kunne anvendes til formålet. Nationalmuseet rådede ganske vist over nogle genstande, men samlingen var ikke repræsentativ. Senere forsøgte man på foranledning af ønsker fra Canada at tilvejebringe en udstilling af grønlandsk kunsthåndværk til forevisning i Canada som gengæld for den udstilling af canadisk-eskimoiske skulpturer, der for tiden vises i Grønland, men det viste sig atter, at der ikke i Danmark eller Grønland fandtes en samling, som kunne anvendes til dette formål. Foreningen „Grønlandsk Husflid“ påtog sig herefter velvilligst i samarbejde med Nationalmuseet at indsamle materiale til udstillingen.

På baggrund af den interesse der vises grønlandsk kunsthåndværk - vel navnlig ben- og stenskulpturer og skindbroderier - og i betragtning af, at disse arbejder må ses som et egenartet og værdifuldt udtryk for grønlandsk særpræg, ville det være naturligt, om videre kredse havde adgang til at stifte bekendtskab med sådanne arbejder, og det må give anledning til undren, at intet af de større københavnske museer har villet åbne mulighed herfor. Grunden er formodentlig, at grønlandsk kunsthåndværk ikke passer ind i de skabeloner, der gælder for museernes virke. (Nationalmuseet indvender, at det interesserer sig for arbejder af etnologisk betydning og henviser til Statens Museum for Kunst, som atter påpeger det håndværksmæssige islæt og derfor henviser til Kunstindustrimuseet. Dette henviser igen til Nationalmuseet, og ringen er dermed sluttet.)

Private i Grønland og den øvrige del af landet råder over ret store og gode samlinger af sådant kunsthåndværk og stiller i reglen gerne deres samlinger til rådighed for interesserede, men dels er samlingerne undertiden temmelig tilfældig

Ny Herrnhut, der stammer fra Brødremenighedens tid, har ofte været på tale som museum, men endnu bruges den smukke gamle bygning til embedsbolig. Tegnet af Alex Secher.

sammensat efter deres dekorative eller souvenirmæssige værdi, dels er de ikke offentlig tilgængelige. Resultatet bliver derfor, at det ikke er muligt at foretage et studium - selvom det kun skal tjene amatørrens formål - eller blot at skaffe sig noget overblik over kunsthåndværkets indhold på et museum her i landet.

Foreningen „Grønlandsk Husflid“ har indsamlet et værdifuldt og repræsentativt materiale, men foreningen er en salgsorganisation og har forøvrigt af økonomiske årsager heller ikke kunnet anbringe sine samlinger således, at de stadig kunne være åbne for offentligheden. I Grønland er situationen ikke stort bedre, selvom det grønlandske landsmuseum i Godthåb ganske sikkert vil være opmærksom på opgaven.

Når man ikke forlængst har forsøgt at samle grønlandsk kunsthåndværk, ordnet overskueligt under museumslignende forhold, eller når mulige forsøg ikke har kunnet lykkes, skyldes det sikkert tilfældigheder, thi der er både enighed om

arbejdernes værdi og om, at deres særlige traditioner er godt på vej til at forsvinde i Grønland, er på vej til at forvandles til en souvenirindustri. Derfor er det på tide at sikre sig de gode ting, medens de endnu fremstilles. Ligeledes bør det huskes, at de bedste arbejder hurtigt spredes for alle vinde, og at en indsamling af dem om få år måske vil være umulig - i københavnske marskandiserforretninger ser man f. eks. ikke sjældent fortræffelige Kangamiut-skulpturer side om side med brugt radiotilbehør og brugt pelsværk etc. Det er synd.

Kunne man vække interesse for opgaven, ville den næppe være svær at løse. Foreningen „Grønlandsk Husflid“ forsøger som nævnt i samarbejde med Nationalmuseet at samle den udstilling, som skal vises i Canada, og indsamlingen er godt igang. Det ville være nærliggende at lade udstillingen danne grundlaget for et sådant museum eventuelt suppleret med Nationalmuseets sparsomme materiale, og mere kunne komme til ved indkøb i Grønland og Danmark uden større økonomisk indsats. Endelig ville man formodentlig kunne sikre sig det værdifuldeste materiale fra private samlinger - de findes i reglen hos folk fra grønlandstjenesten, og selvom de givetvis kun nødigt skiller sig af med deres bedste ting, vil opgavens art antagelig lette adgangen for museet til at opnå frivillige gaver - f. eks. ved testamentariske bestemmelser fra de private samlinger.

Der kræves naturligvis penge til sagens løsning, men næppe afskrækkende summer. Forudsættes det, at udstillingen til Canada eller dens bedste elementer kan indgå i samlingen, er man kommet et langt stykke, og nogle få tusinde kroner vil række vidt til yderligere indkøb. Hvor disse penge skal komme fra, er et andet spørgsmål, men en indsamling ved privat initiativ vil sikkert vække imødekommenhed, og måske kan det heller ikke på forhånd udelukkes, at ministeriet for Grønland vil yde støtte.

Samlingens placering vil være et vanskeligt spørgsmål. Godthåb bør naturligvis have og vil antagelig også i løbet af en kort årrække få sit veludbyggede landsmuseum, men København viser også en væsentlig del af Grønlands ansigt udadtil, og det forekommer naturligt at placere kunsthåndværksamlingen her som et supplement til det grønlandske museum. Der kræves ifølge sagens natur ingen selvstændig museumsbygning; et enkelt rum på et af de eksisterende museer vil være tilstrækkeligt, og umiddelbart må man her få Nationalmuseet i tankerne.